
Dokument z posiedzenia

A8-0062/2017

9.3.2017

SPRAWOZDANIE

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Kosowa
(2016/2314(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawczynie: Ulrike Lunacek

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	15
GŁOSOWANIE KOŃCOWE IMIENNE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ.	16

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Kosowa (2016/2314(INI))

Parlament Europejski

- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r. dotyczące perspektywy przystąpienia państw Bałkanów Zachodnich do Unii Europejskiej,
- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Kosowem, który wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r.,
- uwzględniając podpisanie z Kosowem umowy ramowej w sprawie uczestnictwa w programach unijnych,
- uwzględniając Pierwsze porozumienie w sprawie zasad regulujących normalizację stosunków podpisane przez premierów Hashima Thaçiego i Ivicę Dačića w dniu 19 kwietnia 2013 r. oraz plan jego realizacji z dnia 22 maja 2013 r.,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2016/947 z dnia 14 czerwca 2016 r. zmieniającą wspólne działanie 2008/124/WPZiB w sprawie misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX KOSOWO),
- uwzględniając sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ dotyczące bieżącej działalności Misji Tymczasowej Administracji ONZ w Kosowie (UNMIK) i odnośnych wydarzeń, w tym ostatnie sprawozdanie opublikowane dnia 26 października 2016 r., oraz debatę Rady Bezpieczeństwa w sprawie UNMIK przeprowadzoną w dniu 16 listopada 2016 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2016 r. z dnia 9 listopada 2016 r. (COM(2016)0715),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji za rok 2016 dotyczące Kosowa z dnia 9 listopada 2016 r. (SWD(2016)0363),
- uwzględniając ocenę Komisji z dnia 18 kwietnia 2016 r. dotyczącą programu reform gospodarczych Kosowa na lata 2016–2018 (SWD(2016)0134),
- uwzględniając wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a państwami Bałkanów Zachodnich i Turcją z dnia 26 maja 2016 r. (9500/2016),
- uwzględniając europejski program reform zapoczątkowany w dniu 11 listopada 2016 r. w Prisztinie,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając wnioski z posiedzenia Rady ds. Ogólnych z dnia 7 grudnia 2009 r., 14 grudnia 2010 r. i 5 grudnia 2011 r., w których podkreślono i potwierdzono, że Kosowo

- powinno również – bez względu na stanowisko państw członkowskich dotyczące jego statusu – odnieść korzyści z przyszłego docelowego złagodzenia wymogów wizowych po spełnieniu przez ten kraj wszystkich warunków,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 1 czerwca 2016 r. dotyczący rozporządzenia w sprawie liberalizacji reżimu wizowego dla mieszkańców Kosowa (COM(2016)0277) oraz czwarte sprawozdanie Komisji z dnia 4 maja 2016 r. w sprawie postępów poczynionych przez Kosowo w spełnianiu wymogów planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego (COM(2016)0276),
  - uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999), opinię doradczą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęło gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
  - uwzględniając wspólne oświadczenia wydane na posiedzeniach międzyparlamentarnych PE–Kosowo w dniach 28–29 maja 2008 r., 6–7 kwietnia 2009 r., 22–23 czerwca 2010 r., 20 maja 2011 r., 14–15 marca 2012 r., 30–31 października 2013 r. i 29–30 kwietnia 2015 r. oraz oświadczenia i zalecenia przyjęte na pierwszym i drugim posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Kosowo odpowiednio w dniach 16–17 maja 2016 r. i 23–24 listopada 2016 r., a także pierwsze posiedzenie Rady ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia, które odbyło się w dniu 25 listopada 2016 r.,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0062/2017),
- A. mając na uwadze, że niepodległość Kosowa uznało 114 ze 193 państw członkowskich ONZ, w tym 23 z 28 państw członkowskich UE;
- B. mając na uwadze, że (potencjalne) kraje kandydujące są oceniane na podstawie własnych osiągnięć, oraz mając na uwadze, że harmonogram akcesji zależy od tempa i jakości niezbędnych reform;
- C. mając na uwadze, że UE wielokrotnie potwierdziła swoją wolę, aby wspomagać rozwój gospodarczy i polityczny Kosowa w ramach jasno określonej perspektywy europejskiej, zgodnie z europejską perspektywą regionu, a Kosowo przejawia aspiracje w dążeniu do integracji europejskiej;
- D. mając na uwadze, że UE uczyniła praworządność, prawa podstawowe, wzmocnienie instytucji demokratycznych, w tym reformę administracji publicznej, oraz rozwój gospodarczy i konkurencyjność głównymi elementami polityki rozszerzenia;
- E. mając na uwadze, że ponad 90 % obywateli Kosowa obawia się bezrobocia, a ponad 30 % zarabia pomiędzy 0 a 120 EUR miesięcznie;

1. z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r. Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Kosowem, który to układ jest pierwszym tego rodzaju stosunkiem umownym między tymi dwoma podmiotami i stanowi zasadniczy krok na drodze do kontynuacji procesu integracji Kosowa z UE; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie europejskiego programu reform w dniu 11 listopada 2016 r. oraz przyjęcie krajowej strategii wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu jako platformy mającej na celu ułatwienie wdrożenia tego układu i wzywa władze Kosowa, by nadal wykazywały wyraźną wolę polityczną i determinację we wdrażaniu uzgodnionego planu działania, włącznie z ustanowieniem mechanizmu koordynacji na potrzeby wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, oraz by wykorzystały pozytywny impuls wytworzony przez ten układ do przeprowadzenia i instytucjonalizacji reform, poprawy rozwoju społeczno-ekonomicznego Kosowa, nawiązania współpracy z UE na wielu płaszczyznach, co przyspieszyłoby także integrację Kosowa pod względem handlu i inwestycji, oraz do polepszenia stosunków z krajami sąsiadującymi i przyczynienia się do stabilizacji w regionie; apeluje do rządu Kosowa o skoncentrowanie działań na wdrażaniu kompleksowych reform koniecznych do wypełnienia jego zobowiązań wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu; przyjmuje z zadowoleniem, że w dniach 23–24 listopada 2016 r. odbyło się drugie posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia, a w dniu 25 listopada 2016 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Kosowo; zwraca uwagę, że wolne, sprawiedliwe i przejrzyste wybory lokalne w 2017 r. mają zasadnicze znaczenie dla demokratycznej przyszłości Kosowa oraz przyszłości jego procesu integracji z UE;
2. wyraża zaniepokojenie utrzymującą się skrajną polaryzacją krajobrazu politycznego; wzywa wszystkie strony do wykazania się odpowiedzialnością i samodzielną inicjatywą oraz do stworzenia warunków dla owocnego, ukierunkowanego na wyniki i rozwiązania dialogu, mającego na celu łagodzenie napięć, oraz apeluje w szczególności do opozycji o współpracę i osiągnięcie trwałego kompromisu umożliwiającego postęp tego państwa w procesie integracji europejskiej;
3. wzywa przywódców społeczności kosowskich Serbów do przejęcia pełnej odpowiedzialności za ich miejsce i rolę w instytucjach państwowych, konstruktywnego działania niezależnie od Belgradu dla dobra wszystkich obywateli Kosowa, jednocześnie pilnie wzywając Kosowo do dalszego wspierania dostępu kosowskich Serbów do kosowskich instytucji; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje włączenie kosowskich Serbów stanowiących personel wymiaru sprawiedliwości, służb policji i ochrony cywilnej do kosowskiego systemu; wzywa władze Kosowa do dalszego budowania wzajemnego zaufania między społecznościami przy jednoczesnym wspieraniu ich integracji ekonomicznej;
4. stanowczo potępia agresywne zakłócenie działań przez niektórych członków opozycji, które miało miejsce w kosowskim parlamencie w pierwszym półroczu 2016 r., i z zadowoleniem przyjmuje powrót opozycji do uczestnictwa w obradach Zgromadzenia w większości spraw, a także konstruktywne uczestnictwo wszystkich członków we wspólnej parlamentarnej misji Parlamentu Europejskiego i Zgromadzenia Narodowego Kosowa; podkreśla znaczenie dialogu politycznego, aktywnego i konstruktywnego udziału wszystkich partii politycznych w procesach podejmowania decyzji oraz niezakłócania prac parlamentarnych jako podstawowych warunków osiągnięcia

postępów w procesie integracji z UE;

5. zauważa z niepokojem, że stanowisko ministra integracji europejskiej w dalszym ciągu pozostaje nieobsadzone i że wpływa to negatywnie na spójność i skuteczność strategii politycznych dotyczących wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu; podkreśla, że droga do integracji z UE wymaga długoterminowej wizji strategicznej i trwałego zaangażowania w przyjęcie i wdrożenie niezbędnych reform;
6. przyjmuje do wiadomości, że pięć państw członkowskich nie uznało Kosowa; podkreśla, że uznanie to byłoby korzystne dla normalizacji stosunków między Kosowem a Serbią, a także zwiększyłyby wiarygodność UE w jej polityce zagranicznej; z zadowoleniem odnotowuje konstruktywne podejście wszystkich państw członkowskich do ułatwiania i wzmacniania stosunków między UE a Kosowem w celu wsparcia rozwoju społeczno-ekonomicznego, praworządności oraz demokratycznej konsolidacji w interesie ludności Kosowa; zachęca do pozytywnego podejścia w odniesieniu do uczestnictwa Kosowa w organizacjach międzynarodowych;
7. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący wprowadzenia liberalizacji reżimu wizowego, co stanowiłoby dla Kosowa bardzo pozytywny krok na drodze do integracji europejskiej; z zadowoleniem odnotowuje spadek liczby wniosków o udzielenie azylu składanych przez obywateli Kosowa zarówno w UE, jak i w państwach stowarzyszonych w ramach Schengen, oraz z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie funduszu reintegracji i programów reintegracyjnych dla powracających obywateli Kosowa; wyraża zaniepokojenie impasem w Zgromadzeniu w odniesieniu do ratyfikacji porozumienia w sprawie wytyczenia granic z Czarnogórą i podkreśla, że wprowadzenie liberalizacji reżimu wizowego może nastąpić dopiero wówczas, gdy Kosowo spełni wszystkie kryteria, w tym pod względem wykazania znacznych postępów w zakresie wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu i przestępczości zorganizowanej, do czego znacznie przyczynia się system informatyczny umożliwiający śledzenie spraw dotyczących przestępczości na wysokim szczeblu, którego stosowanie należałoby też rozszerzyć na inne sprawy karne; wzywa zatem władze do nasilenia działań w celu rozwiązania problemów, jakimi są pranie pieniędzy, handel narkotykami, ludźmi i bronią oraz nielegalne posiadanie broni;
8. uważa za istotne, aby polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Kosowa była zbieżna ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa UE;
9. z zadowoleniem przyjmuje postępy we wdrażaniu różnych porozumień zawartych od sierpnia 2016 r. w ramach procesu normalizacji z Serbią, po miesiącach niewielkich postępów lub ich braku; podkreśla, że pełne wdrożenie tych porozumień ma zasadnicze znaczenie dla kontynuowania udanego dialogu między Prisztiną a Belgradem; wzywa Kosowo i Serbię do wykazania większego zaangażowania i trwałej woli politycznej w odniesieniu do normalizacji stosunków oraz powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby zagrozić postępom osiągniętym dotychczas w ramach tego procesu; przypomina, że jest to warunek przystąpienia do UE; odnotowuje pewien postęp w innych kwestiach technicznych, takich jak katastry, dyplomy szkół wyższych i tablice rejestracyjne, oraz we wdrożeniu porozumienia w sprawie mostu w Mitrowicy; z zaniepokojeniem śledził wydarzenia na moście w Mitrowicy i wspiera niedawne porozumienie; z zadowoleniem przyjmuje przyznanie temu krajowi niezależnego,

międzynarodowego kodu telefonicznego; ponownie wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do regularnego przeprowadzania oceny wyników stron w wypełnianiu ich zobowiązań i przedstawiania jej wyników Parlamentowi Europejskiemu; zaznacza, że osiągnięte porozumienia powinny poprawiać jakość codziennego życia zwykłych obywateli; zauważa, że korzyści płynące z dialogu nie są widoczne dla obywateli Kosowa i Serbii, oraz zaznacza potrzebę maksymalnej przejrzystości w informowaniu o wynikach tego dialogu, zwłaszcza w północnym Kosowie; podkreśla znaczenie dobrosąsiedzkich stosunków ze wszystkimi krajami Bałkanów Zachodnich;

10. zdecydowanie potępia wysłanie nacjonalistycznego serbskiego pociągu z Belgradu do północnego Kosowa; wyraża poważne zaniepokojenie oświadczeniami podżegającymi do wojny i antyunijną retoryką; ponadto jest głęboko zaniepokojony aresztowaniem Ramusha Haradinaja na mocy międzynarodowego nakazu aresztowania wydanego przez Serbię w 2004 r. na podstawie serbskiej ustawy o organizacji i uprawnieniach organów państwowych w procesach w sprawie zbrodni wojennych; ubolewa nad tym, że dotychczas ta ustawa była niewłaściwie stosowana w celu prześladowania obywateli państw byłej Jugosławii, czego przykładem jest powyższa sprawa; wzywa obie strony do powstrzymania się od prowokacyjnych kroków i bezużytecznej retoryki, które mogą utrudnić proces normalizacji; wzywa UE, Kosowo i Serbię do przedyskutowania tych kwestii w konstruktywny sposób w ramach negocjacji akcesyjnych do UE;
11. zauważa, że nie utworzono jeszcze stowarzyszenia gmin serbskich i nie opracowano odpowiedniego statutu oraz że powołanie tego stowarzyszenia stanowi obowiązek rządu Kosowa; wzywa Kosowo do niezwłocznego utworzenia tego stowarzyszenia zgodnie z porozumieniem zawartym w ramach wspieranego przez UE dialogu i z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego Kosowa; zachęca w związku z tym władze Kosowa do powołania grupy roboczej wysokiego szczebla o jasnym i ograniczonym czasowo mandacie, mającej za zadanie przedłożenie projektu takiego statutu do konsultacji społecznych i przeglądu parlamentarnego; wyraża zaniepokojenie utrzymującą się obecnością serbskich struktur równoległych, wynikającą między innymi ze stałego wsparcia finansowego, i wzywa do ich likwidacji; zachęca wszystkie zainteresowane strony do znalezienia akceptowalnego i wzajemnie możliwego do przyjęcia długotrwałego rozwiązania kwestii statusu kompleksu górniczego Trepča/Trepča;
12. apeluje do sił politycznych, aby zapewniły poszanowanie wolności obywatelskich i bezpieczeństwa społeczności serbskiej oraz jej miejsc kultu;
13. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie specjalnych izb sądowych i urzędu prokuratury specjalnej Kosowa w Hadze jako istotny krok dla zapewnienia sprawiedliwości i pojednania; podkreśla, że system ochrony świadków ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego działania tego specjalnego trybunału, wzywa zatem władze, aby umożliwiły obywatelom korzystanie z tego systemu bez obawy przed odwetem; wzywa UE i państwa członkowskie do dalszego wspierania trybunału przez odpowiednie finansowanie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Niderlandy zgodziły się na lokalizację trybunału w tym kraju;
14. wzywa Kosowo do zajęcia się kwestią osób zaginionych – w tym za pomocą skutecznej gwarancji praw własności, zakazu uzurpacji własności oraz gwarancji powrotu i reintegracji przesiedleńców; wzywa Kosowo do zapewnienia skutecznego

zadośćuczynienia ofiarom gwałtów wojennych zgodnie z krajowym planem działania; z zaniepokojeniem odnotowuje nikłe postępy w prowadzeniu dochodzeń, ściganiu i skazywaniu winnych zbrodni wojennych, w tym przemocy seksualnej w czasie wojny w Kosowie w latach 1998–1999, i wzywa Kosowo do zwiększenia wysiłków w tym zakresie;

15. ubolewa nad brakiem regularnych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim w ramach procesu decyzyjnego; podkreśla potrzebę dalszego wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego i apeluje o okazanie woli politycznej w celu zapewnienia jego udziału przez wdrażanie minimalnych norm dotyczących konsultacji społecznych;
16. wzywa siły polityczne do zagwarantowania, poszanowania, wspierania i wzmocnienia wysiłków na rzecz poprawy praworządności, co obejmuje niezawisłość wymiaru sprawiedliwości, w tym przez wprowadzenie jasnego rozróżnienia między uzasadnionym dążeniem ludności Kosowa do wolności i sprawiedliwości a działaniami osób oskarżanych o popełnienie zbrodni wojennych, które muszą być należycie ścigane przez właściwe organy wymiaru sprawiedliwości;
17. odnotowuje, że Rzecznik Praw Obywatelskich rozpoczął wdrażanie ustawy z 2015 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, która obejmuje wzmocnioną i udoskonaloną sprawozdawczość, oraz wzywa do przyjęcia odnośnego prawa wtórnego; wzywa Zgromadzenie i rząd Kosowa do zapewnienia Rzecznikowi Praw Obywatelskich niezależności finansowej, funkcjonalnej i organizacyjnej zgodnie z międzynarodowymi normami w zakresie krajowych instytucji praw człowieka; wzywa rząd do uwzględniania sprawozdań i zaleceń Najwyższego Urzędu Kontroli i Rzecznika Praw Obywatelskich;
18. podkreśla potrzebę właściwego funkcjonowania instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich oraz zadbania o to, by dysponował on wszystkimi zasobami koniecznymi do pełnienia swojej misji;
19. zauważa, że pomimo osiągnięcia pewnych postępów w przyjęciu przepisów na rzecz prawidłowego funkcjonowania sądownictwa, działanie wymiaru sprawiedliwości nadal pozostaje powolne i nieskuteczne i jest utrudnione ze względu na utrzymujące się niedostatki ustawodawstwa karnego, doraźne korzyści polityczne i gospodarcze, wpływy polityczne, brak rozliczalności oraz ograniczone zasoby ludzkie i finansowe, w tym Prokuratury Specjalnej; zachęca Kosowo do zajęcia się tymi kwestiami w pierwszej kolejności, aby zapewnić pewność prawa w odniesieniu do praw własności przysługujących zagranicznym inwestorom; odnotowuje wysiłki policji i prokuratury na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej; docenia wysiłki właściwych organów na rzecz przeprowadzenia dochodzenia w sprawie śmierci w więzieniu Astrita Dehariego i wzywa właściwe organy do zakończenia tego śledztwa;
20. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie porozumienia ramowego w sprawie udziału Kosowa w programach UE i zachęca do jak najszybszego wcielenia w życie i prawidłowego wdrożenia tego porozumienia po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski;
21. wyraża poważne zaniepokojenie brakiem postępów w zakresie ochrony wolności słowa i wolności mediów oraz zwiększonym wpływem politycznym, zastraszaniem i

naciskiem wywieranym na media; wyraża głębokie zaniepokojenie nasilającymi się bezpośrednimi pogroźkami i atakami wymierzonymi w dziennikarzy oraz szeroko rozpowszechnioną autocenzurą; wzywa władze Kosowa do pełnego poszanowania i ochrony wolności słowa zgodnie ze standardami UE, do ukrócenia bezkarności ataków na dziennikarzy i postawienia osób odpowiedzialnych przed sądem; wzywa rząd do zagwarantowania niezależności i stabilności mediów publicznych (RTK) oraz do wprowadzenia odpowiedniego systemu ich finansowania; wzywa do przyjęcia właściwych przepisów w sprawie praw autorskich i do zapewnienia przejrzystości struktury własności mediów;

22. wzywa rząd Kosowa do pilnego przeprowadzenia śledztwa w sprawie przypadków ataków fizycznych na dziennikarzy i innych form nacisku oraz do przyspieszenia i wzmocnienia wydawania wyroków przez sądy, do ciągłego jednoznacznego potępienia wszystkich ataków na dziennikarzy i redakcje, a także do zapewnienia przejrzystości struktury własności mediów, aby zwalczać rosnące ryzyko wywierania niewłaściwych nacisków na wydawców i dziennikarzy;
23. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie podpisane przez Kosowo i Serbię w dniu 30 listopada 2016 r. w sprawie końcowych działań zmierzających do wdrożenia porozumienia w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości zawartego w ramach dialogu z dnia 9 lutego 2015 r., które umożliwi państwowym instytucjom wymiaru sprawiedliwości działanie na całym terytorium Kosowa;
24. podkreśla, że korupcja systemowa stoi w sprzeczności z podstawowymi wartościami UE, jakimi są przejrzystość i niezawisłość sądownictwa; ponownie wyraża zaniepokojenie z powodu bardzo powolnego postępu w walce z korupcją oraz przestępczością zorganizowaną i wzywa do wznowienia wysiłków i okazania wyraźnej woli politycznej w celu rozwiązania tych kwestii, które utrudniają istotny postęp gospodarczy w przyszłości; ubolewa, że korupcja i przestępczość zorganizowana pozostają bezkarne na niektórych obszarach Kosowa, zwłaszcza na północy; jest zaniepokojony, że osiągnięcia w obszarze dochodzeń, ścigania, prawomocnych wyroków skazujących pozostają niewielkie, a konfiskata oraz zajęcie majątku pochodzącego z przestępstwa są rzadko stosowane, choć stanowią podstawowe narzędzie zwalczania korupcji, w związku z czym zaleca niezwłoczne zamrażanie aktywów i częstsze stosowanie ostatecznej konfiskaty; zachęca kosowską Agencję Antykorupcyjną do przyjęcia bardziej produktywnego podejścia w dochodzeniach; wyraża zaniepokojenie, że finansowanie partii i kampanii politycznych nie podlega odpowiedniemu nadzorowi regulacyjnemu; jest zdania, że przepisy w sprawie konfliktu interesów należy dostosować do norm unijnych, a urzędników publicznych, którzy zostali oskarżeni lub skazani za poważne przestępstwa związane z korupcją, należy skutecznie odsunąć od pełnionych funkcji; jest zaniepokojony brakiem skutecznej koordynacji między instytucjami odpowiedzialnymi za wykrywanie przypadków korupcji, prowadzenie dochodzeń w ich sprawie oraz ich ściganie; wyraża głębokie zaniepokojenie zaangażowaniem zbrojnych grup przestępczych w transgraniczną działalność przestępczą oraz wzywa do bezpośredniej i skutecznej współpracy między Kosowem a Serbią, jak również między wszystkimi państwami regionu w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej; podkreśla, że członkostwo Kosowa w Interpolu i współpraca z Europolem ułatwiłyby te wysiłki;

25. wyraża zaniepokojenie w związku z faktem, że Kosowo pozostaje krajem magazynowania i tranzytu twardych narkotyków; z zaniepokojeniem odnotowuje brak możliwości bezpiecznego przechowywania skonfiskowanych narkotyków przed ich zniszczeniem; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu niskiego odsetka wyroków skazujących w sprawach związanych z handlem ludźmi, mimo że Kosowo stanowi państwo źródłowe, tranzytowe i docelowe handlu kobietami i dziećmi; z zaniepokojeniem odnotowuje istnienie grup zbrojnych i ich zaangażowanie w zorganizowaną działalność przestępczą, taką jak przemyt broni, oraz widoczną bezkarność tej działalności w wymiarze transgranicznym;
26. wzywa Kosowo do dalszych wysiłków w celu powstrzymania przemocy ze względu na płeć i zapewnienia kobietom korzystania w pełni z przysługujących im praw; wzywa instytucje Kosowa do przeznaczenia odpowiednich środków na wdrożenie krajowej strategii dotyczącej przemocy domowej obejmującej międzynarodowe mechanizmy, takie jak konwencja stambulska; z zadowoleniem przyjmuje polityczne wsparcie na wysokim szczeblu dla praw osób LGBTI; z zadowoleniem przyjmuje organizację drugiej parady równości, niemniej ponownie przypomina o powszechnych obawach w środowisku LGBTI;
27. wzywa władze Kosowa do uznania za priorytet uwzględniania aspektu płci oraz dopilnowania, aby organy rządzące i władze stanowiły tu wzór do naśladowania; jest zaniepokojony przeszkodami strukturalnymi utrudniającymi wdrożenie ustawy o równości płci i w dalszym ciągu jest zaniepokojony niedostateczną reprezentacją kobiet na stanowiskach decyzyjnych; wzywa władze Kosowa, by stale zachęcały kobiety do ubiegania się o wysokie stanowiska; wyraża zaniepokojenie w związku z faktem, że liczba kobiet będących właścicielkami nieruchomości jest niepokojąco niska, oraz wzywa władze, aby aktywnie zapewniały zabezpieczenie praw własności przysługujących kobietom; z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie krajowej strategii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz wzywa do jej pełnego wdrożenia, aby dokonać postępów w zwalczaniu przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć; przypomina, że przemoc seksualna w czasie wojny i konfliktów może prowadzić do normalizacji oraz upowszechnienia przemocy na tle płciowym w krajach pokonfliktowych, jeżeli kwestie te nie są odpowiednio rozwiązane; wzywa władze, by publicznie wspierały oraz wdrożyły środki dotyczące ochrony i schronienia dla kobiet, które przerywają milczenie i zgłaszają przypadki przemocy domowej; zachęca organizacje pozarządowe do pracy w tej dziedzinie;
28. przyjmuje z zadowoleniem utworzenie w 2016 r. międzyministerialnej grupy koordynacyjnej na rzecz praw człowieka, jednak zauważa, że potrzebne są dalsze działania na rzecz ochrony praw wszystkich mniejszości w Kosowie, w tym społeczności romskiej, aszkalskiej, egipskiej i gorańskiej, przez pełne wdrożenie stosownych przepisów oraz przyznanie odpowiednich funduszy; wzywa właściwe organy krajowe i lokalne do podjęcia w trybie pilnym wszelkich koniecznych środków prawnych i praktycznych, aby ograniczyć dyskryminację i potwierdzić prawa różnych społeczności etnicznych, w tym prawa kulturowe, językowe i własnościowe, tak aby przyczynić się do rozwoju wieloetnicznego społeczeństwa; wzywa władze Kosowa do zapewnienia pełnej integracji powracających uchodźców, wśród których jest wielu Romów, oraz przywrócenia im ich praw obywatelskich, kładąc kres bezpaństwowości; wzywa władze Kosowa do przyjęcia nowej strategii i planu działania na rzecz integracji

społeczności romskiej, aszkalskiej i egipskiej;

29. z zadowoleniem przyjmuje zwiększone wysiłki na rzecz przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi i radykalizacji, zapobiegania im i ich zwalczania oraz wyraża uznanie dla ważnej pracy wykonanej przez Kosowo w tej dziedzinie; zauważa, że wielu zagranicznych bojowników powróciło do Kosowa, i wzywa władze do objęcia ich nadzorem i procedurami prawnymi, a także do przyjęcia kompleksowego podejścia za pomocą skutecznych polityk zapobiegania, deradykalizacji i – w stosownych przypadkach – reintegracji; wzywa do dalszego wykrywania napływu zagranicznych bojowników i nieidentyfikowalnych środków pieniężnych przeznaczonych na szerzenie radykalizacji, zapobiegania temu zjawisku i jego eliminacji; podkreśla potrzebę skutecznych programów wspólnotowych mających na celu eliminację problemów prowadzących do brutalnego ekstremizmu i radykalizacji, a także budowania relacji promujących tolerancję i dialog;
30. z zadowoleniem przyjmuje poprawę sytuacji gospodarczej i zwiększenie dochodów z podatków, które zapewniają więcej środków dla rządu na realizację jego strategii politycznych; wyraża jednak zaniepokojenie co do stabilności budżetu Kosowa, w szczególności w odniesieniu do wysokości świadczeń przyznanych weteranom wojennym, i wzywa w związku z tym do reformy odnośnych przepisów, jak uzgodniono z Międzynarodowym Funduszem Walutowym; przypomina, że strukturalne reformy społeczno-ekonomiczne mają zasadnicze znaczenie dla wspierania długoterminowego wzrostu; podkreśla nagłą potrzebę wzmocnienia przemysłu lokalnego, przy jednoczesnym skupieniu się na konkurencyjności wytwarzanych lokalnie produktów, tak aby spełniały one unijne normy przywozowe; jest zaniepokojony zależnością od przekazów pieniężnych pochodzących od emigrantów; wyraża zaniepokojenie z powodu doraźnego charakteru podejmowanych decyzji finansowych, co podważa stabilność konieczną do prowadzenia działalności gospodarczej; ponownie podkreśla potrzebę ułatwienia rejestracji nowych przedsiębiorstw, które obecnie borykają się z brakiem rozliczalności administracji, niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą, niskim poziomem praworządności i korupcją; wzywa Kosowo do pilnego wdrożenia zaleceń zawartych w ocenie w ramach unijnego programu „Small Business Act” i do wprowadzenia ocen skutków prawnych jako narzędzia zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla MŚP, a także wzywa Komisję do zwiększenia pomocy na rzecz MŚP; wzywa Kosowo do pełnego wdrożenia zaleceń programu reform gospodarczych na lata 2016–2018 oraz europejskiego programu reform zapoczątkowanego w dniu 11 listopada 2016 r.;
31. z zaniepokojeniem odnotowuje wysoką stopę bezrobocia, zwłaszcza wśród młodzieży, i wyraża zaniepokojenie dyskryminacją kobiet na rynku pracy, zwłaszcza w procesie rekrutacji; wzywa Kosowo do nasilenia wysiłków na rzecz zwiększenia poziomu zatrudnienia i poprawy warunków na rynku pracy; podkreśla potrzebę skupienia się na podniesieniu jakości edukacji, w tym przez udoskonalenie szkoleń dla nauczycieli, wspieranie przechodzenia od kształcenia do zatrudnienia oraz dopasowanie kompetencji edukacyjnych do potrzeb rynku pracy, co stanowi niezbędny krok w celu rozwiązania problemu bardzo wysokiej stopy bezrobocia młodzieży; apeluje o dalsze działania na rzecz szerzenia wspólnej edukacji członków wszystkich grup tworzących kosowskie społeczeństwo; podkreśla potrzebę wzmocnienia mechanizmów egzekwowania prawa, zwłaszcza inspekcji pracy i sądów pracy, a także wzmocnienia dialogu między

instytucjami publicznymi a partnerami społecznymi, prowadzonego za pośrednictwem Rady Społeczno-Gospodarczej Kosowa; z zadowoleniem przyjmuje konkluzje szczytu w Paryżu, który odbył się w 2016 r., oraz utworzenie pierwszego regionalnego biura ds. współpracy na rzecz młodzieży;

32. ubolewa nad opieszałością działań Kosowa w zakresie budowania odpowiedniego i wydajnego potencjału administracyjnego, co utrudnia państwu pełne wdrożenie przyjętych przepisów prawnych i skuteczne wykorzystanie środków UE; ubolewa nad powszechną korupcją, wpływami politycznymi i upolitycznieniem personelu administracji publicznej na wszystkich szczeblach oraz nad powoływaniem na stanowiska w różnego rodzaju niezależnych instytucjach i urzędach na podstawie przynależności politycznej, a nie w wystarczającym stopniu według kryteriów zawodowych; apeluje o dalsze działania na rzecz zapewnienia merytorycznych procesów rekrutacji, koniecznych do stworzenia wydajnej, skutecznej i niezależnej zawodowo administracji publicznej; apeluje o zbadanie niedawnych zarzutów o polityczną ingerencję w procesy rekrutacji i podejmowania decyzji w organach publicznych;
33. zauważa, że specyfikacje istotnych warunków zamówienia dotyczące wszelkiego rodzaju zamówień w ramach funduszy IPA są tak wymagające, że przedsiębiorstwa z Kosowa lub regionu w wielu przypadkach nie mogą się nawet o nie ubiegać, w związku z czym wzywa do poświęcenia szczególnej uwagi wskazówkom i instrukcjom dla zainteresowanych stron; wzywa władze do przeznaczenia dostępnej części pomocy, która nie została dotąd rozdystrybuowana, na projekty o bardziej bezpośrednim oddziaływaniu na gospodarkę Kosowa;
34. z zadowoleniem przyjmuje przedłużenie mandatu misji EULEX Kosowo i pilnie wzywa Kosowo do dalszej aktywnej współpracy na rzecz umożliwienia EULEX pełnego i niezakłóconego wykonywania jej mandatu; wzywa do kontynuowania wysiłków UE na rzecz dalszego wzmocnienia niezależności wymiaru sprawiedliwości, policji i służb celnych po 2018 r., mając na względzie przyszłe przejście przez Kosowo pełnej kontroli nad tymi instytucjami; wzywa do skutecznego i sprawnego przekazania spraw sądowych prowadzonych przez prokuratorów EULEX prokuratorom krajowym, przy zapewnieniu właściwych zabezpieczeń, aby zagwarantować ofiarom naruszeń, do których doszło w przeszłości, dostęp do prawdy, sprawiedliwości i zadośćuczynienia;
35. odnotowuje zakończenie postępowania karnego w sprawie zarzutów korupcji w misji EULEX; wyraża zadowolenie, że objętych dochodzeniem urzędników UE oczyszczono z wszelkich zarzutów; wzywa EULEX do zapewnienia większej skuteczności, pełnej przejrzystości i większej odpowiedzialności misji w czasie trwania jej mandatu, a także do pełnego wdrożenia wszystkich zaleceń sformułowanych przez niezależnego eksperta Jean Paula Jacqué w jego sprawozdaniu z 2014 r.;
36. zauważa, że do tej pory Kosowo nie stało się istotnym elementem szlaku tranzytowego dla uchodźców i migrantów przemieszczających się szlakiem zachodniobałkańskim; wzywa władze Kosowa do zapewnienia, aby osoby przemieszczające się były traktowane zgodnie z prawem europejskim i międzynarodowym, w tym z Kartą praw podstawowych UE i Konwencją dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r.; przypomina, że finansowanie, między innymi postanowieniami w dziale IPA II, powinno być

dostępne, gotowe do uruchomienia oraz szybko i efektywnie wdrażane w razie potrzeby w czasach kryzysu;

37. z zadowoleniem przyjmuje renowację z kosowskich środków publicznych kilku serbskich obiektów religijnych i kulturowych, które zostały w pożałowania godny sposób zniszczone w 2004 r., na przykład katedry prawosławnej; wyraża uznanie dla zaangażowania Kosowa w ochronę ośrodków dziedzictwa kulturowego i wzywa władze do wdrożenia wszystkich konwencji ONZ w sprawie dziedzictwa kulturowego na wszystkich szczeblach bez względu na status Kosowa wobec UNESCO, przez przyjęcie odpowiedniej strategii i odpowiedniego ustawodawstwa krajowego, oraz do zapewnienia odpowiedniej ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego i zarządzania nimi we właściwy sposób w całym Kosowie; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje finansowany przez UE program mający na celu ochronę i rekonstrukcję małych obiektów dziedzictwa kulturowego w celu wspierania dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego we wszystkich gminach wieloetnicznych; przypomina, że należy przyjąć projekt ustawy o wolności religii, uwzględniając w nim zalecenia Komisji Weneckiej w tej sprawie;
38. z ogromnym zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europy o nadaniu temu krajowi statusu obserwatora w Zgromadzeniu Parlamentarnym począwszy od stycznia 2017 r. w odniesieniu do sesji związanych z Kosowem; wspiera wysiłki Kosowa na rzecz integracji ze społecznością międzynarodową; w związku z tym apeluje o uczestnictwo Kosowa we wszystkich odpowiednich organizacjach regionalnych i międzynarodowych oraz wzywa Serbię do zaprzestania ingerencji w ten proces;
39. wzywa władze Kosowa do przyjęcia wiarygodnej, długoterminowej strategii energetycznej oraz ram prawnych opartych na efektywności energetycznej, dywersyfikacji źródeł energii i rozwoju odnawialnych źródeł energii; podkreśla potrzebę dalszych prac na rzecz stworzenia niezawodnych sieci energetycznych oraz nadania bardziej zrównoważonego charakteru sektorowi energetycznemu zarówno pod względem bezpieczeństwa, jak i norm środowiskowych; wzywa władze do podpisania protokołu ustaleń sześciu państw Bałkanów Zachodnich w sprawie rozwoju regionalnego rynku energii elektrycznej i ustanowienia ram przyszłej współpracy z innymi krajami; zwraca uwagę, że w 2017 r. Kosowo obejmie przewodnictwo we Wspólnocie Energetycznej, i przypomina władzom Kosowa o ich prawnym zobowiązaniu w ramach Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, zgodnie z którym do 2020 r. 25 % całej energii elektrycznej powinno być pozyskiwane ze źródeł odnawialnych; wzywa rząd do przestrzegania porozumienia w sprawie likwidacji elektrowni Kosowo A i remontu elektrowni Kosowo B przy wykorzystaniu 60 mln EUR przydzielonych na ten cel przez UE w ramach funduszy IPA; wzywa do opracowania strategii hydroenergetycznej dla całych Bałkanów Zachodnich;
40. wyraża niepokój z powodu alarmująco wysokiego zanieczyszczenia powietrza w Kosowie, zwłaszcza na obszarze miejskim Prisztiny, oraz wzywa władze państwowe i lokalne do pilnego podjęcia działań na rzecz zaradzenia tej alarmującej sytuacji; podkreśla, że należy odpowiednio wdrożyć krajową strategię na rzecz jakości powietrza; jest zaniepokojony tym, że problem z gospodarowaniem odpadami jest wciąż jednym z najbardziej widocznych problemów w Kosowie, którego w pełni nie rozwiązuje obowiązujące ustawodawstwo;

41. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie nowego projektu budowy linii kolejowej i stacji kolejowych w ramach rozwoju połączeń kolejowych w korytarzu Wschód / wschodnia część regionu Morza Śródziemnego, który stanowi jedyną formę łączności Kosowa z szerzej pojętym regionem; wzywa rząd Kosowa, by w pełni wspierał realizację tego projektu;
42. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej, by odblokować dostęp do wspólnej sieci energetycznej między Albanią a Kosowem, która od miesięcy jest blokowana przez Serbię, oraz wzywa do konstruktywnej współpracy między serbskimi i kosowskimi urzędami energetyki;
43. wzywa Komisję Europejską do dalszej współpracy ze wszystkimi państwami Bałkanów Zachodnich w sprawach związanych z migracją, tak aby zapewnić przestrzeganie europejskich i międzynarodowych norm i standardów; z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe prace w tym zakresie;
44. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych oraz rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Kosowa.

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

Data przyjęcia	28.2.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 40 -: 13 0: 5
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Lars Adaktusson, Nikos Androulakis, Francisco Assis, Amjad Bashir, Mario Borghezio, Victor Boștinăru, Elmar Brok, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Lorenzo Cesa, Javier Couso Permuy, Andi Cristea, Georgios Epitideios, Knut Fleckenstein, Anna Elżbieta Fotyga, Eugen Freund, Michael Gahler, Iveta Grigule, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Tunne Kelam, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Ryszard Antoni Legutko, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, Alex Mayer, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Tonino Picula, Kati Piri, Cristian Dan Preda, Jozo Radoš, Sofia Sakorafa, Alyn Smith, Jordi Solé, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, László Tókéş, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Hilde Vautmans, Anders Primdahl Vistisen
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Angel Dzhambazki, Takis Hadjigeorgiou, Urmas Paet, Igor Šoltes, Eleni Theocharous, Bodil Valero, Željana Zovko

GŁOSOWANIE KOŃCOWE IMIENNE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

40	+
ALDE	Iveta Grigule, Urmas Paet, Jozo Radoš, Ivo Vajgl, Hilde Vautmans, Johannes Cornelis van Baalen
ECR	Amjad Bashir, Angel Dzhambazki, Anna Elzbieta Fotyga, Ryszard Antoni Legutko, Eleni Theocharous
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Lars Adaktusson, Elmar Brok, Lorenzo Cesa, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Andrey Kovatchev, David McAllister, Alojz Peterle, László Tőkés, Željana Zovko, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica
S&D	Francisco Assis, Victor Boștinaru, Eugen Freund, Arne Lietz, Andrejs Mamikins, Alex Mayer, Pier Antonio Panzeri, Tonino Picula, Kati Piri
Verts/ALE	Barbara Lochbihler, Ulrike Lunacek, Alyn Smith, Jordi Solé, Bodil Valero, Igor Šoltes

13	-
ECR	Anders Primdahl Vistisen
EFDD	James Carver
ENF	Mario Borghezio
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Takis Hadjigeorgiou, Sabine Lösing, Sofia Sakorafa
NI	Georgios Epitideios
PPE	Francisco José Millán Mon, Ramona Nicole Mănescu, Cristian Dan Preda
S&D	Andi Cristea, Ioan Mircea Pașcu

5	0
PPE	Manolis Kefalogiannis, Eduard Kukan
S&D	Nikos Androulakis, Knut Fleckenstein, Demetris Papadakis

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się